

Latweefchu Awises.

Ar augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 39. Zettortdeenâ 28tâ Septempera 1833.

Jau nas sinas.

* No Jelgawas. Ne fenn tappe schê weens zilweks pirmu reissi pee fwehta Deewa galda peewests, kas jau 28 gaddus wezs bija. Kad ispraffija, kâ tas gaddijees, tad laudis tã stahstija: Schis zilweks peedsunne appafsch Krohna Wirzawas walsts; kahdus 7 gaddus wezs buhdams winsch kahdã deenã zuhkas gannija ne tablu no kahda frohga, ko Seltinu frohgu nosauz, un tappe no Leisheem, kas par leelzeltu brauze, ar warru lihds nemts un tablu ais Schaules pilsehtu aiswests, fur tas lihds 27tu gaddu palizzis. Pehrnaã gaddã, ar Leischu funga prezehm braufdams, nahk us to paschu weetu, no kurras winnu aisweddufchi, un schê winnam prahtã schaujahs, ka winnam schê dsimtene, jo Seltinu frohga wahrdu atmimmahs, un atgahdajahs, ka fainneeka zuhkas gannidams Jelgawas tohrnus redsejis. To frohgã stahstijis, tohp tudat us muifchu wests, un ta leeta tohp sinnama. Tehws un mahte winnam jau fenn bij mirruschi, ir Latweefchu wallobu bij gluschi aismirsis; bet Kattolu tizzibu pee Leisheem ne bij usnehmis, nedf winnu paharus ismahzijees, fazzidams, ka winnam ne patihfoht. Gaddu Kursennê buhdams, un tehwa wallobu atkal skaidri faprasdams, un Kattifinu ismahzijees, pats firfnigi luhdsis, lai jell' winnu pee mahzitaja peeweddoht.

Witepfkes pilsehtã dsihwo dauds laudis, augsti un semmi, baggati un nabbagi, kas pee Lutteru tizzibas turrabs, bet kurreem lihds schim nekahda basniza un nekahds mahzitais bija (jo ta leelaka dalta no Witepfkeneekeem irr Kattoli); tas turafais mahzitajs dsihwoja Polozkê, un tam peefritte daschureisi us Witepfku nobraukt, un tur behrninus kristiht, spreddiki teift un fweh-

tu meelastu noboht. Taggad muhsu schehligs Keisers tai Lutteru-draudsei Witepfkê leelu un brangu ehku schinkojis, kas zittõs gaddõs Kattolu klosters bija, lai to par basnizu istaifa un tur pehz sawas firbs tizzibas un ar sawu ihpafschu mahzitaju Deewam kalpo. Tapehz, ka Polozkê taggad tikkai mas pulzinsch Lutteraneru irraid, Witepfkeneeki luhgufchi, ka Polozkes mahzitajam taptu wehlehts, pee winneem dsihwoht, un no schejenes sawas zittas draudses apmekleht. Ka par Lutteraneru basnizahm un Deewa kalposchanahm tannis semmês kã arri Leischõs labaki taptu gahdahts, augsti zeenihts Keisers tahs appafsch Kursennes augstas basnizas teefas lizzis.

Witepfkes gouvernementê taggad 7 lihds 8 rublus warra-naudas par weenu puhru rudsu mafajohk. Als Dihnaburges daschi semneeki jau Augusta mehnesi sawus rubsus ko schinni gaddã plahwufchi, bij apehduschi.

Zits pats kullams, kas sawu lohpu kull.

Weenas Amerikas awises stahsta, kã ne fenn sirgs ar eemaufteem un febleem bet bes jahjeja ne tablu no weena frohga gaddijahs. Kad nu ne sinnoja, kam tas sirgs warroht peederreht, tad laudis wiffãs mallãs pehz ta jahjeja tikfufchi mekleja, bet nekur ne warreja winnu useet. Bet pehdigi — kas winnu tur buhtu meklejis? — redseja peedsehrufschu wihru us muhri jahjam un to kã traks fittam, un ar peescheem durram; pee tam winsch us sawu patgalwigu un newaldamu lohpu breefnigi lahbeja un to negantigi funnija un isgahnija. Kad nu dshehrums tam no galwas isgabje un winsch atkal pee prahtã tikke, tad tas no sawa ehrmiga sirga pamasi-

tin nofahpe un flattijahs apfahrt, ne sinnadams, fur bijis un fas notizzis. Pa tam, fà schis schuhpis tahdus ehrmus darrija, dauds lauschu bija fanahkufchi, fas pahr to wihru un pahr tahdu jahfchanu smehjehs; bet zitteem gohdigeem laudim firds fahpeja, fà zilweks, fas pehz Deewa gihmja raddihts, zaur leeku dserfchanu farwu prahru tà warr faudeht, un tahdâ faunâ cekrist.

Ko nu gohdigi laffitaji dohma? Woi gan muhsu semmê arri tahdas leetas noteef?

Us muhreem jaht, ne, to es wehl ne esmu redsejis, bet tahdus, fas peedsehruschâ prahtà farwu firgu par nepateesu neschehligi sitt un bad-da, tahdus es Deewam schehl! ne retti esmu redsejis, un es ar wisseem gohdigeem prahrtigeem laudim ikreis dohmaja: ak! faut jelle fcho tà nopertu, fà winsch farwu firgu kull!

Ir par tahm apgrehloschanahm prett lohpeem buhs jadohd atbildeschanu. Jo Deews zilweku par fungu pahr teem lohpeem, bet ne par bendi irr eezehlis.

Labbi padohmi,

fà zilweks daschâs meefigâs faitês patš warr glahbtees, un kurrus fahds lohti gudrs daktera fungs Wahz-semmê, fo Hufland fauz, dewis.

Ja tu, mihlais laffitais, schahs leetas jau finni, tad ne smahde muhsu mahzibas, bet rahdi tahs tahdeem fas tahs wehl nesinn, un fas paschi isahrstiedamees few wairak fahdes ne fa labbuma darra. Tahs leetas, fas tew scheit taps rahditas, fad arri daschu reisi nelihdsetu, tatschu arri neweenam nedarrihs fahdes, fa daschas sahles, fo neprahrtigi laudis paschi bruhke un zitteem dohd. Kad dakters flahumâ, eij pee ta; bet kad naw, tad darri pehz scheem padohmeem. —

Kad fas fadedsinajees:

tad ne usleez tam brandwihnu, seepi jeb zittas tahdas stipras leetas, bet:

Nemm labbu buhmelji, un kad tas nam pee rohlas, jaunu; prischu elji no linnsehklas mah-

ritu, baltuma no pauta (ohles) un frehjumu, samaisi to pa lihdsigahm dallahm, usfinehre to labbi beesi us flaidru audekta luppata, un usleez to us to fadedsinatu weetu. Par masu brihdi nonemm, un usleez atfal jaunu.

Kad behrnam fahchêis, jeb zits nifns issittums:

tad nomasga to weetu daudsreifes ar remdenu seepes uhdeni.

Kad tew bitte jeb lapfene eedsehlusi: bersi to weetu tudalin labbu brihdi ar elji.

Kad tew ohdse jeb tschuhstka eedsehlusi: tad bersi neween to eewainotu weetu, bet wissu to lohjekli stipri ar filtu elji.

Kad tew trummi un pumpas no falnas mettahs:

tad nemm salku tauku, bersi ar to to nofallufchu lohjekli, jeb usleez to par nakti.

Kad fas zaur frifchanu jeb treekschanu eewainojees:

tad eebahsi tudalin flaidru luppata itt aukstâ tihrà uhdeni, un usleez to ahtri us to faitigu weetu; tik fa uhdens pasilts tappis, usleez atfal prischu — tad truhkumi nemettisees, neds zitta waina zelsees.

Tapatt kad fas eegreesees jeb eezirtees: tihrs, aukstâ uhdens, fad to tudal usleek, affinis nostahdina.

Kad fas nahwigas sahles (gipti) ehdis jeb dsehris:

dohd tam saldanu peenu, lai to dserr zif ween spehj; jeb elji no linnsehklas, jeb sweestu ar filtu uhdeni, jeb wihnettiki, fa dabbe wemtees; to paschu warr arri ahrigi us galwu un pafruh-tim uslift.

Kad tawâ istabâ nelahga smirdoscha smarscha gaddahs:

tad flazzina istabu ar wihnettiki; bet fargajees, fa tas nekriht us fwehpedamahm ohglehm, jeb us karstu krahni, jo tas ne irr labbi.

Kas faaufstinajees un fleppu dabbutis: lai baltu pleederu seedus ar uhdeni nowahra un to dserr.

**Capatt pee wehdera un eekschu fawill-
fchanahm, wemschanahm, un kad
galwas fahpes no wehdera zekahs:**
nowahri uhdeni ar pleederu seebeem, kummeli-
scheem jeb bischu sahlehun un dserr to.

**Kad wehders zaurlaisch un kad wem-
mes:**

nemm ausu putras, jeb nogruhstus meeschus,
bet ne pa smalkus, un nowahri to schidri uh-
deni. Kad to dserr, taps weeglafi.

**Eekschigas fahpes un dsihflu fawill-
fchanas**

tohy remdetas, kad prischu krehjumu un nesah-
litu sweestu nemm (bet fargajees ka wezzu ne
nemmi), to maggeniht silba, un to weetu kas
fahp, ar to bersch.

Dasch tohy flims zaur ahtru bailibu, eeduf-
moschamu, jeb sirdspahrnemschanu; tapeh3

**Kad tu effi dikti fabaidijees jeb eedufmo-
jees:**

nemm masu saujuu smalka zukkura, eemett kah-
da trauzina ar uhdens, un dserr to tudal, tas to
schulti apmeerinahs un no meefahm isdshs.

Ja kas lohti fakaisis irr:

arr geld, kad uhdeni ar zukkuru dserr.

**Kad tew glohtes pakruhtis, wehdera,
kruhtis, un kad ar kahsu glohtes is-
kahfe:**

uhdens ar zukkuru glohti atnihilina, arri eek-
schas isfkaidro un istufcho.

Tas pats dsehreens arri geld eeksch karstahm
slimmibahm, jo tas dsiffina karstumu.

**Pee affinsgahfchanas
uhdens ar wihnnettiki lads dsehreens.**

Ja kas apgihbst:
turri tam ettiki preeksch beggonu, un masga ar
ettiki peeru, gihmi, rohkas un kahjas.

Leezeet wehra, ka else, ettikis, pleederu, kum-
melischu, bischu-sahlu seedi, un zittas tahdas
sahles kas pee wiffahm mahjahm rohnahs, da-
schas kaites lohti derrigas, un ka ikweenam faim-
neekam jeb namma-tehwam wajabsetu tahdu
mahju-apteeki no tahdahm sahlehun turreht, jo
daudfreis zilweks zaur teem ahtrumâ glahbjams,

kas, fur tahdas leetas naw pee rohkas, grubta
slimmiba eekriht, pee kurras pehzak wiffas sahles
un dakteri wairs newarr libdseht.

* W a f a l l a.

Weens jaunskundinsch bij dsirdejis,
Ka sunneem effoht tahda dabba,
Kas, ja teem uswehl fo, tad zeeti farg' un glabba,
Lai buhtu desse, zeppetis. —

Winsch weenreis Mopsu dabbuja,
No islawetas sunnu slaffas;
To winsch few preekam audseja
Pee baltas peena-putru lakkas.
Jau gaddu wezs, — nu prohweja
To jaunskungs, woi buhs tizziba:
Wisslehds to weenu kambari
Kur nolikti bij zeppetischi;
Pehz stundas gahje raudsiht eekschâ,
Woi gohdam buhs apwaktejis
No winsch tam bij ustizzejis,
Un atrohn Mopsam kaulus preekschâ,
Kas atlikfushi wehl no zeppetischeem,
Un blohda laufku gabbaleem. —
Nu nehme jaunskungs pahtagu,
To strahpeja pufsmirruschu.
Wezs jehgeris to redseja,
Tas jaunam fungam fazzija:

„Naw teef' ka Mopsis pelnijs strahpi,
„Par wolti juhs tam darreet fahpi.
„Juhs Mopsu labbi barrosjant,
„Gan teef'; — bet woi arr mahzijaht,
„Kad mas bij, sunnu fohlas sinnas?“

Papreeksch buhs mahziht jaunektus,
Ka gohd' un faunu ischfirt buhs,
Tad praff' ja tihf pehz gudribinas.

2.....1.

* W a f a l l a.

Suns sunni ohstija,
Un stipri schkaudeja.
To sakkis redseja,
Un tudal nogahja,
Urr sunnus apohstihht,
Tahs eefnas no few dsihht.
Bet sunni fakampe
To sakkî, fakohde.

Zit driht tam tapatt notikt warretu,
Kas augstakajas kahrtas fuhpfitu.

2.....1.

Teesas fluddinaſchanaſ.

Wiſſi tee, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ jeb atlihdſinaſchanaſ pee ta no mahjahm neſpehziſas labbad iſliſta Freiberges ſaimneeka Tohgu Turra buhtu, tohp uſſaukti, wiſſwehlaſi 30tâ Septembara ſ. g. ar tahm paſchahm pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees. Dſibakâ, 31mâ Auguſta 1833. I

+++ Druze Jnte, pagasta wezzakais.
(Nr. 35.) H. F. Schörner, pagasta teefas ſkrihveris.

Wiſſi tee, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ pee ta neſpehziſas dehl no mahjahm iſliſta Garroſchu muuſchâſ ſaimneeka Kalnagohdianu Jehkaba buhtu — par kurra mantu konkurse ſpreesta — tohp uſſaizinati, 2trâ Nowembera deena ſ. g. ar ſawahm peerahdiſchanaſhm pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees.

Dſimta Garroſchu muuſchâ tanni 21mâ Septembara 1833. 3

+++ Muuſchſemneek Jehkab, pagasta wezzakais.
(Nr. 52.) Fr. Leonh. Aulerhuff, pagasta teefas ſkrihveris.

Pee ta Krohna Tſchutſchu muuſchâſ ſaimneeka Jachtneeka ir pehz wezzeem Jahneem ſchinni gaddâ wecnâ maſ tumſchi bruhnâſ ſirgâ, 12 gadduſ wezâ, peeklihdiz, taſ, kam taſ ſirgâ peederr, warr pee Dohbeles pagasta teefas peeteiktees un ſawas taiſnas peerahdiſchanaſ peeneſt un to ſirgu pretti nemt.

Dohbeles pagasta teefa 2trâ Septembara 1833. I

C. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
(Nr. 501.) L. W. Ewertz, pagasta teefas ſkrihveris.

Zitta fluddinaſchana.

13to September ideijoht un 14to nahſoht to naſti tappe Skehpina muuſchâſ (Wornsmindes) rohbeſchâ Rundales ſaimneekam Purgul Jahnim 2 ſirgi ſagti, prohti: 1) behrâ ehrlſels, 2 gadduſ wezâ, wecnâ no preekſchejeem ſohbeem bij iſlauſihtâ, zittas ſihmes naw; 2) dumſch bruhnâſ ſirgâ, 8 gadduſ wezâ, frehpes karr uſ labbo puſſi, labba paſſakahja zaur wilka rehjummu eewainota un nags balts. Kaſ par ſcheem ſagteem ſirgeem taiſnu ſinnu warr doht, lai Rundales muuſchâſ peeteizahâ, kur peenahkamu pateizibaſ maſſu dabbuſ.

Rundales dſimta muuſchâ, 16tâ September 1833. 2

Naudas, labbibas un prezzu ſirguſ uſ plazzi. Rihgê tanni 18tâ Septembara 1833.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 63½ Kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds kannepu . tappe maſſahts ar	I	—
5 — papihru naudas . . . —	I	37	I — linnu labbakas ſurtes — —	2	—
I jauns dahlderis —	I	32	I — — ſliktakas ſurtes — —	I	80
I puhâ rudſu tappe maſſahts ar	I	45	I — tabaka — —	—	60
I — kweeſchu — —	I	75	I — dſelſes — —	—	65
I — meeſchu — —	I	—	I — ſweeſta — —	2	20
I — meeſchu = putraimu — —	I	50	I muzza ſilku, preeſchu muzza — —	6	—
I — auſu — —	—	65	I — — wiſſſchu muzza — —	6	25
I — kweeſchu = miltu — —	2	15	I — ſarkanas ſahlâ — —	6	—
I — bihdeletu rudſu = miltu — —	I	60	I — rupjas leddainas ſahlâ — —	5	—
I — rupju rudſu = miltu — —	I	30	I — rupjas baltas ſahlâ — —	4	50
I — ſirnu — —	I	30	I — ſmalakas ſahlâ — —	4	—
I — linnu = ſehlâſ — —	4	—	50 graſchi irr warra jeb papihres rubliſ un		
I — kannepu = ſehlâſ — —	I	—	warra nauda ſtahw ar papihres naudu wecnâ		
I — kinnemnu — —	5	—	maſſâ.		

B r i h w d r i e k k e h t.

No juhrmallas = gubernementu augſtas waldbiſchanaſ puſſes: F. D. Braunschweig, grahmatu pahluſſſotais.